

POSTĘPOWANIE Z POMIESZCZENIAMI I PRZEDMIOTAMI UŻYTKU PO ZALANIU FAŁĄ POWODZIOWĄ

Przed przystąpieniem do ponownego użytkowania pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi (mieszkalnych), które uległy zalaniu na skutek powodzi należy:

1. Założyć odzież ochronną: pełne fartuchy, gumowe rękawice i obuwie.
2. Prace porządkowe należy rozpocząć od:
 - otwarcia okien i drzwi dla skutecznego wietrzenia pomieszczeń,
 - natychmiastowego usunięcia wszelkiego sprzętu i wyposażenia, które na skutek zalania uległy zniszczeniu (do pojemników na odpady komunalne),
 - usunięcia wszelkich naniesionych przez falę powodziową zanieczyszczeń: szlam, muł, inne,
 - opróżnienia lodówek i zamrażarek z wszelkich produktów spożywczych, które uległy zepsuciu na skutek przetrzymywania ich w niewłaściwej temperaturze (nieczynne urządzenia chłodnicze). Zepsutą żywność zapakować w szczelne worki foliowe i wyrzucić do pojemników na śmieci.
3. Nieczystości, które dostały się do mieszkań np. osad, muł, szlam itp. zbierać łopatami do wiader i usuwać do pojemników na śmieci.
4. Po dokładnym oczyszczeniu należy przystąpić do starannego, kilkakrotnego zmycia podłóg, posadzek, ścian wyłożonych kafelkami, progów, schodów.

Wskazane jest dezynfekowanie pomieszczeń i powierzchni do przygotowania i przechowywania żywności. Do mycia należy używać wszelkich dostępnych środków myjąco-dezynfekujących np. "DOMESTOS", "ACE". Środki do mycia i dezynfekcji należy stosować ściśle w/g wskazań producenta podanych na etykiecie lub opakowaniu środka.

Po dezynfekcji (nie krócej niż 15 min) powierzchnie zmyć wodą pitną.

Wodę z czynności mycia i dezynfekcji należy wylewać do kanalizacji.

Dezynfekcję pomieszczeń źle wietrzonych (np. piwnice), dużych powierzchni powinny przeprowadzić przeszkolone ekipy.

5. Wszelkie zanieczyszczenia z mebli i innego sprzętu należy myć i dezynfekować w sposób podany wyżej.
6. Do dezynfekcji wanien, zlewów, kratki ściekowych, muszli klozetowych używać takich środków dezynfekcyjnych jak:

CHLORAMINA	stężenie 1 – 2%	1 – 2 łyżki stołowe na 1 litr wody
-------------------	------------------------	---

Do dezynfekcji pomieszczeń mieszkalnych nie stosuje się lizolu, wapna chlorowanego, ogranicza się stosowanie podchlorynu sodu.

7. Po starannym umyciu lodówek, zamrażarek należy je zdezynfekować i przewietrzyć przed ponownym włożeniem produktów żywnościowych.
8. Postępowanie z przedmiotami codziennego użytku

Przedmioty, które zostaną uznane za przydatne do dalszego użytkowania należy dokładnie wmyć, a następnie dezynfekować. Najlepszą metodą dezynfekcji jest zastosowanie wysokiej temperatury: stosowanie gorącego powietrza, gotowanie, wyparzenie, prasowanie. Wyposażenie kuchenne (np. naczynia, sztućce) - dokładnie umyć, a następnie gotować nie krócej niż 15 min. w wodzie, (Przedmioty o większych rozmiarach można wyparzać wrzącą wodą (najlepiej kilkakrotnie)

Uwaga: Przy czyszczeniu powierzchni, odzieży szczególnie w przypadku usuwania zanieczyszczeń już wysuszonych, należy chronić drogi oddechowe (zasłonić nos, usta tkaniną zwilżoną wodą). Zalecane jest zapoznanie się z Kartą Charakterystyki Produktu.

Z chloraminy, podchlorynu wapnia, wapna chlorowanego, innych preparatów zawierających chlor, także z domowych środków wybielających, może gwałtownie wydzielać się szkodliwy chlor. Dezynfekcji należy wykonywać w pomieszczeniach dobrze wietrzonych. Chronić drogi oddechowe (np. maską z tkaniny). Stosować rękawice i ubrania ochronne. Pomieszczenia po dezynfekcji dobrze wywietrzyć. Dezynfekcji nie prowadzić w obecności dzieci.

Uwaga: Środków chlorowych nie stosować z innymi preparatami. Szczególne zagrożenie stanowią w środowisku kwaśnym i w obecności czwartorzędowych związków aminowych. Używać tylko w pomieszczeniach dobrze wietrzonych.

Dodatkowych informacji można uzyskać pod numerem telefonu **12 644-91-33 w.113** - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie Sekcja Monitoringu Wody

ODKAŻANIE WODY W STUDNIACH

Fala powodziowa niesie ze sobą zanieczyszczenia bakteryjne i chemiczne groźne dla zdrowia i życia człowieka. Po ustąpieniu powodzi woda w studniach i zbiornikach wodnych nie nadaje się do picia. W celu uzyskania wody bezpiecznej dla zdrowia należy bezwzględnie wszystkie studnie doprowadzić do odpowiedniego stanu technicznego oraz oczyścić je i wydezynfekować.

OCZYSZCZANIE I ODKAŻANIE STUDNI KOPANEJ:

Po wybraniu wody ze studni trzeba oczyścić dno ze szlamu i wszelkich nieczystości, wybrać kilkudziesięciocentymetrową warstwę piasku i wypełnić je warstwą przemytego żwiru lub gruboziarnistego piasku grubości ok. 10 cm, oczyścić cembrowinę oraz zabetonować ubytki i szpary. Zaczekać aż woda ponownie wypełni studnię do stałego poziomu.

Przed przystąpieniem do dezynfekcji należy zmierzyć za pomocą tyczki lub ciężarka na sznurku głębokość wody w studni. Na każdy metr głębokości wody odmierzamy ilość wapna chlorowanego wg zasad podanych w tabelce.

Średnica studni w cm	Potrzebna ilość wapna chlorowanego na każdy metr głębokości wody	Ilość monochloraminy na każdy metr głębokości wody
80	150 g - szklanka	165 g - szklanka i ćwierć
90	200 g - 1 szklanka i ćwierć	220 g - półtorej szklanki
100	250 g - półtorej szklanki	270 g - 2 szklanki
120	350 g - 2 szklanki i ćwierć	380 g - 2 szklanki i pół

W przypadku stosowania roztworu podchlorynu sodu należy odmierzyć szklankę takiej samej objętości jak dla wapna chlorowanego lub dawki wymienione w tabelce w gramach dwukrotnie zwiększyć.

Aby prawidłowo przeprowadzić dezynfekcję, należy:

- do wiadra z wodą dodać dwie płaskie łyżeczki od herbaty któregoś z wymienionych środków dezynfekcyjnych i wyszorować tym cembrowinę,
- po ponownym napełnieniu studni wodą, rozmieszać w wiadrze z niewielką ilością wody odmierzoną według tabeli ilość środka dezynfekcyjnego, dopełnić wiadro wodą, zmieszać, po czym całą zawartość wlać do studni,
- wodę w studni zamieszać, wypompować lub wybrać po 24 godzinach aż do zaniku zapachu chloru.

Uwaga: Środki dezynfekcyjne należy przechowywać w suchym i ciemnym pomieszczeniu w naczyniu drewnianym lub szklanym. Zachować środki ostrożności w trakcie przeprowadzania dezynfekcji. Używać rękawic i ubrania ochronnego, chronić oczy oraz zabezpieczyć miejsce dezynfekcji i środki do niej użyte przed dostępem dzieci.

ODKAŻANIE STUDZIEN WIERCONYCH I ABISYŃSKICH

W przypadku studni wierconej wymieszanie roztworu odkażającego nastręcza duże trudności. Dlatego w wyjątkowych wypadkach odkaża się je wprowadzając roztwór dezynfekcyjny za pomocą specjalnej pompy. Zazwyczaj w przypadku zanieczyszczenia studni dokładnie się ją przepłukuje przez długotrwałe pompowanie.

ODKAŻANIE WEWNĘTRZNEJ CZĘŚCI POMPY ABISYŃSKIEJ

Przeprowadza się w następujący sposób: 4 gramy wapna chlorowanego (1 czubata łyżeczka) albo 7 ml roztworu podchlorynu sodu {1,5 łyżeczki} rozpuścić w dwóch kubkach wody. Zdjąć kolumnkę studni, nalać do rury przygotowany roztwór, nałożyć kolumnkę i pompować aż do ukazania się wody w wylocie pompy; pozostawić 24 godziny, następnie pompować aż do zaniku zapachu chloru w wodzie.

Po wykonaniu czyszczenia i odkażania studni, woda powinna być zbadana przez laboratorium stacji sanitarno – epidemiologicznej, która wyda orzeczenie o przydatności wody do picia i potrzeb gospodarczych.

ODKAŻANIE WODY

Każdą niepewną wodę przeznaczoną do picia należy odkażyć. Dzięki zniszczeniu bakterii, a w szczególności zarazków chorób zakaźnych przewodu pokarmowego, staje się ona bezpieczna dla zdrowia. Odkazanie wody można przeprowadzić różnymi środkami i sposobami:

- najprostszym i dobrym sposobem odkażania wody jest jej gotowanie,
- można również dezynfekować wodę za pomocą specjalnych preparatów i pastylek pod różnymi nazwami przeprowadzając ten zabieg ściśle według przepisów załączonych do tych preparatów.

UWAGA: Odkazanie nie usuwa zanieczyszczeń chemicznych.

Pamiętaj! Duża zawartość związków chemicznych (azotanów), może wywołać u niemowląt sinicę, która przy braku natychmiastowej pomocy lekarskiej bywa śmiertelna. Dlatego też, wszystkie kobiety ciężarne oraz niemowlęta powinny korzystać wyłącznie z wody badanej i określonej jako odpowiadająca wymaganiom sanitarnym.

Dodatkowych informacji można uzyskać pod numerem telefonu **12 644-91-33 w.113** – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie Sekcja Monitoringu Wody

POSTĘPOWANIE Z ŻYWNOŚCIĄ PO ZALANIU FALĄ POWODZIOWĄ

Artykuły żywnościowe pozostawione lub przechowywane w miejscach objętych powodzią są narażone na zniszczenie, zepsucie lub zanieczyszczenie. Dlatego należy je dokładnie sprawdzać przed spożyciem.

Żywność zepsuta, zanieczyszczona i spleśniała jest szkodliwa dla zdrowia. Spożywanie jej może być przyczyną chorób, a nawet śmierci.

NIE JEDZ, ZWŁASZCZA NIE PODAWAJ DZIECIOM PRODUKTÓW, KTÓRE:

- zostały zalane, a nie są hermetycznie opakowane, nawet jeśli nie wykazują oznak zepsucia,
- mają zmieniony zapach, barwę, smak, konsystencję,
- mają widoczną pleśń lub zapach spleśniały, stęchły,
- są w widoczny sposób zanieczyszczone lub posiadają obcy, chemiczny zapach,
- są w opakowaniach pozbawionych etykiet,
- są w puszkach o wydętych wieczkach.

NIE JEDZ ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NIEWIADOMEGO POCHODZENIA – MOGĄ BYĆ SZKODLIWE.

- Nie spożywaj mięsa, które nie było badane oraz jego przetworów.
- Ani gotowanie, ani smażenie takiego produktu nie chroni przed zatruciem, zwłaszcza przed niebezpiecznymi dla człowieka włośniami.

POSIADANĄ ŻYWNOŚĆ CHROŃ PRZED ZEPSUCIEM I ZANIECZYSZCZENIAMI!

- produktów nietrwałych jak: mięso, wędliny, ryby, śmietana, masło, gotowe potrawy nie przechowuj w temperaturze wyższej niż 10 C°,
- przechowuj żywność w szczelnych opakowaniach, przykrytą, w pomieszczeniach gdzie nie ma środków chemicznych, takich jak pestycydy, nawozy mineralne,
- składaj żywność w suchym, chłodnym miejscu,
- chroń żywność przed gryzoniami i szkodnikami .

W razie zanieczyszczenia lub zamoczenia powierzchni wodoszczelnego opakowania żywności, po usunięciu z opakowań zanieczyszczeń, produkt może być spożyty, jeśli nie wykazuje żadnych zmian.

W każdym przypadku wystąpienia biegunki, wymiotów, podwyższonej temperatury, bólów brzucha itp. objawów zatrucia pokarmowego należy bezzwłocznie zwrócić się do lekarza!

Im szybsza pomoc lekarska, tym szybszy powrót do zdrowia, czasem jest to warunek uratowania życia.

ZAPOBIEGANIE CHOROBYM ZAKAŻNYM

Ostrzeżenie: Powódź sprzyja szerzeniu się chorób zakaźnych!

Woda może roznosić i osadzać na terenie powodziowym zarazki zakaźnych schorzeń przewodu pokarmowego: duru brzusznego, czerwonki, salmonelloz, wirusowego zapalenia wątroby typu A i innych chorób biegunkowych. W glebie oraz w pomieszczeniach chłodnych i wilgotnych mogą one pozostać zdolne do zakażenia przez wiele tygodni.

W celu ich wyeliminowania należy:

- odkazić wapnem chlorowanym zalane powodzią studnie i ujęcia wodne,
- oczyścić z osadów i odkazić przy użyciu chemicznych środków czyszczących powierzchnie ścian, podłóg i sprzętów gospodarczych,
- wysuszyć, wywietrzyć i odmalować pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze, zwłaszcza te, w których przechowuje się żywność i gdzie przebywają małe dzieci oraz osoby starsze,
- oczyścić, osuszyć i odkazić toalety: często powtarzać odkażanie urządzeń sanitarnych i toalet, zmywać je i utrzymywać w czystości i suchości,
- przedmioty, które zostaną uznane za przydatne do dalszego użytkowania dokładnie wymyć, a następnie poddać dezynfekcji - przegotować, wyparzyć, uprasować,
- wyposażenie kuchni - naczynia, sztućce dokładnie umyć, a następnie gotować nie krócej niż 15 minut w wodzie w przykrytym naczyniu,
- bieliznę pościelową i odzież dokładnie wypłukać, a następnie uprać w jak najwyższych temperaturach, następnie wyprasować gorącym żelazkiem.

Tylko rygorystyczne przestrzeganie zasad higieny chroni przed zachorowaniem!

- Wodę do picia, płukania owoców i warzyw spożywanych na surowo, do mycia zębów należy **ZAWSZE GOTOWAĆ** przed użyciem,
- surowe produkty pochodzenia zwierzęcego (mięso, drób, jaja, ryby) należy traktować jako zakażone i nie dopuszczać do ich zetknięcia z produktami gotowymi do spożycia, zwłaszcza gotowanymi i przeznaczonymi do spożycia na zimno lub przechowywania,
- ręce należy myć dokładnie wodą i mydłem, czyszcząc również paznokcie po każdym skorzystaniu z ubikacji, oporządzaniu zwierząt, oczyszczaniu warzyw oraz mięsa i jaj,
- to samo należy czynić przed przystąpieniem do przygotowywania posiłków, karmienia dziecka, pielęgnowania niemowląt,
- w przypadku konieczności zastosowania szczepień ochronnych należy jak najszybciej zgłosić się do odpowiedniego punktu szczepień.

ZWALCZANIE SZKODLIWYCH I UCIAŹLIWYCH OWADÓW

Po powodzi na terenach zalanych mogą występować plagowo różne gatunki much, komarów, meszek i innych owadów.

Muchy przenoszą groźne choroby zakaźne: duru brzusznego, czerwonki, salmonelloz, letnich biegunek niemowląt, a także niektórych schorzeń grzybiczych i pasożytniczych. Muchy siadają na rozkładających się resztkach żywności, martwych zwierzętach, odchodach ludzkich i zwierzęcych, składają tam jaja i zbierają na powierzchni swojego owłosionego ciała miliony bakterii. Z jaj wylęgają się robakowate, beznogie, kremowe larwy. Po kilku, kilkunastu

dniach przekształcają się one w poczwarki (brązowe, baryłkowate), z których wylatują dorosłe owady. Cały rozwój much trwa ok. 2 tygodni, a w przypadku wysokich temperatur może być krótszy.

Przestrzeganie higieny w domu i obejściu jest najważniejszym czynnikiem zabezpieczającym przed owadami i przenoszonymi przez nie chorobami!

Należy:

Do dezynfekcji nieczystości, padliny, zebranych śmieci, fekaliów stosować wapno chlorowane, wapno palone. Wapno palone należy używać w postaci 20% mleka wapiennego (1 szklanka wapna = ok. 200g zmieszać z 1 litrem wody). Stosować w ilości 10-20 litrów na 1m² powierzchni - polewać lub opryskiwać (np. zmiotka zanurzona w zawieszynie) do momentu aż cała powierzchnia równomiernie pokryje się białą cieczą. Zamiast wapna palonego można użyć 10% zawiesziny wapna chlorowanego (½ szklanki zmieszać z 1 litrem wody).

Doły z płynną zawartością zasypywać suchym wapnem palonym stosując 1kg wapna na 1m² powierzchni.

Uwaga! Przy przygotowaniu zawieszin i stosowania wapna należy używać rękawic gumowych!

W celu zabezpieczenia pomieszczeń przed muchami należy:

- osłonić okna i inne otwory siatką metalową, gazą lub gęstą firanką,
- rozwiesić lupy w miejscach gromadzenia się much,
- przechowywać żywność w zamkniętych pojemnikach lub pod przykryciem,
- gromadzić śmieci i odpadki w szczelnych workach foliowych,
- zmieniać w miarę możliwości często ściótkę dla zwierząt, aby zapobiec rozwojowi larw much.

Komary i inne owady krwiopijne rozwijają się w rozlewiskach wody i wilgotnej glebie. Ukłucia mogą powodować odczyny zapalne skóry, obrzęki, bąble. Meszki, przypominające małe czarne muszki, atakują podczas dnia, w pełnym słońcu. Kłują boleśnie i często pozostawiają krwawiący ślad. Na ich ukłucia narażone są zwierzęta przebywające na pastwiskach. Ukłucia mogą powodować zmiany skórne, stany zapalne, zaburzenia oddechowe. Zaatakowane przez chmary meszek zwierzęta mogą zginąć wskutek działania jadu owadów dlatego w przypadku dużej agresywności meszek nie należy wyprowadzać zwierząt z pomieszczeń.

Zabezpieczenie osobiste przed komarami i innymi owadami krwiopijnymi:

- odpowiednia odzież (długie spodnie, bluza z długimi rękawami, nakrycie głowy osłaniające czoło i kark),
- na odsłonięte powierzchnie skóry (z wyjątkiem twarzy) stosować repelenty – środki odstrasżające komary w postaci płynów, kremów lub aerozoli (w przypadku ich braku można użyć olejku goździkowego),
- zaognione miejsca po ukłuciach smarować papką mentolową, stosować kompresy z wody z amoniakiem lub octem lub przykładąć aloes.

Zabezpieczenie pomieszczeń:

- osłonić okna i inne otwory siatką metalową, gazą, gęstą firanką,
- łóżeczka dziecięce i wózki osłonić gazą,
- nie otwierać okien przy zapalonym świetle wieczorem ponieważ zwabia komary.

Zwalczanie much i komarów preparatami chemicznymi:

Do zwalczania dorosłych much i komarów w pomieszczeniach można stosować wszelkie przeznaczone do tego celu preparaty owadobójcze: trutki, tablice owadobójcze, preparaty do opryskiwania powierzchni, preparaty aerozolowe lub elektrofumigatory (urządzenia elektryczne z płytką owadobójczą z której wydzielają się opary substancji owadobójczej). Zwalczanie komarów występujących plagowo na dużych obszarach przeprowadzają wyspecjalizowane ekipy w porozumieniu z odpowiednimi Wydziałami Ochrony Środowiska.

Opracowano na podstawie materiałów Państwowego Zakładu Higieny.

Miejsce na informacje dodatkowe, notatki: